

**INFORMACIJE O INVESTICIONOM DRUŠTVU UNICREDIT BANK SRBIJA A.D. I
USLUGAMA KOJE INVESTICIONO DRUŠTVO PRUŽA MALIM I POTENCIJALNIM MALIM
INVESTITORIMA**

I. INFORMACIJE O INVESTICIONOM DRUŠTVU

1. Poslovno ime i sedište investicionog društva
  - Poslovno ime i sedište investicionog društva: UniCredit Bank a.d. Srbija, Jurija Gagarina 12, Novi Beograd (U daljem tekstu: Banka/Ovlašćena banka)
  - MB: 17324918
  - PIB: 100000170
  - Telefon: +381 11 3770 993
  - E-mail: broker@unicreditbank.rs

2. Broj i datum rešenja o davanju dozvole za rad društvu, kao i naziv i kontakt adresu nadležnog organa koji je izdao tu dozvolu
  - Broj i datum rešenja: 5/0-46-2010/8-12, 13.09.2012.
  - Pretežna delatnost: 6419 – Ostalo monetarno posredovanje
  - Naziv i adresa nadležnog organa: Komisija za hartije od vrednosti Republike Srbije, Omladinskih brigada broj 1, VII sprat, Beograd

3. Mogući načini i jezici komunikacije između investicionog društva i klijenta, uključujući i načine davanja i prijema naloga, kao i davanja dokumenata i drugih informacija od strane društva
  - Mogući načini komunikacije: usmeno – telefonom, pismeno – e-mail korespondencija
  - Jezici komunikacije: srpski i engleski
  - Načini davanja/prijema naloga: neposredno, telefaksom, telefonom, elektronskim putem
  - Načini dostavljanja dokumenata klijentu: pošta i elektronska pošta

4. Obim, učestalost i periodi izveštavanja klijenta o uslugama koje je investiciono društvo pružilo klijentu
  - U skladu sa odredbama Pravila poslovanja Ovlašćene banke klijent se izveštava o svim uslugama koje su mu pružene, kao i troškovima vezanim za transakcije i usluge koje su izvršene za račun klijenta.

5. Kratak opis načina zaštite instrumenata, odnosno sredstava, uključujući i opšte podatke o Fondu za zaštitu investitora čiji je investiciono društvo član u slučaju kada to društvo drži finansijske instrumente, odnosno novčana sredstva klijenta
  - Ovlašćena banka drži finansijske instrumente, odnosno novčana sredstva klijenata, i vodi evidencije, račune i korespondencije u vezi sa njima precizno i tačno, uz redovno

usklađivanje sa evidencijama i računima trećih lica koja drže imovinu klijenata, a na način da u svakom momentu i odmah može razlikovati imovinu jednog klijenta od imovine ostalih klijenata i imovine banke. Ovlašćena banka preuzima sve mere kojima se obezbeđuje da se račun finansijskih instrumenata Ovlašćene banke kod Centralnog registra vodi odvojeno od finansijskih instrumenata klijenata, kao i da se sva novčana sredstva klijenata deponovana u kreditnoj instituciji, čiji je Ovlašćena banka deo, drže na računu ili računima koji se razlikuju od računa koji se koriste za držanje sredstava Ovlašćene banke. Takođe, Ovlašćena banka sprovodi sve neophodne mere kojima se operativni rizik od gubitka i smanjenja imovine klijenata, odnosno prava u vezi sa tom imovinom, svodi na najmanju moguću meru.

- UniCredit Bank Srbija a.d. je član Fonda za zaštitu investitora, koji je organizovan od strane Agencije za osiguranje depozita, a na osnovu odobrenja Komisije za hartije od vrednosti. Fond za zaštitu investitora osigurava potraživanja do iznosa od 20.000 evra u dinarskoj protivrednosti po klijentu člana Fonda.

Sve dodatne informacije o radu Fonda za zaštitu investitora možete pronaći na zvaničnom sajtu Agencije za osiguranje depozita www.aod.rs.

6. Kratak opis politike upravljanja sukobom interesa

- Banka je usvojila principe i model kojima se rukovodi prilikom identifikovanja i rešavanja potencijalnih sukoba interesa. Model podrazumeva skup striktnih pravila i odgovornosti u skladu sa EU regulativom, odnosno propisima Republike Srbije, za identifikaciju i upravljanje sukobom interesa.
- Banka svoje poslovanje organizuje tako da na najmanju moguću meru svodi sukobe interesa čije postojanje može štetiti interesima klijenta, a koji se mogu javiti prilikom pružanja usluga između:
  - interesa Banke, relevantnog lica i svih lica blisko povezanih sa njima, s jedne strane, i interesa klijenta Banke, s druge strane;
  - interesa klijenata Banke međusobno.
- Procedure i mere za upravljanje sukobima interesa moraju da:
  - sprečavaju ili onemogućavaju bilo kom licu da neprimereno utiče na način na koji relevantna lica pružaju investicione usluge;
  - eliminišu svaku neposrednu povezanost između primanja relevantnih lica koja su većim delom uključena u jednu poslovnu aktivnost i primanja ili dobiti koje ostvaruju druga relevantna lica koja su većim delom uključena u drugu poslovnu aktivnost, ukoliko do sukoba interesa može doći u vezi sa tim aktivnostima;
  - sprečavaju ili obezbeđuju kontrolisanu razmenu informacija između relevantnih lica ukoliko bi razmena informacija mogla naštetiti interesima jednog ili više klijenata;

- sprečavaju ili obezbeđuju nadzor istovremenog ili uzastopnog učestvovanja relevantnih lica u različitim uslugama, ukoliko bi takvo učestvovanje moglo da ima negativan uticaj na upravljanje sukobom interesa;
- obezbeđuju odvojeni nadzor nad relevantnim licima čija primarna funkcija uključuje poslovne aktivnosti za klijenta ili pružanje usluga klijentima čiji interesi mogu doći u sukob ili koja na drugi način zastupaju različite interese koji mogu biti u sukobu, uključujući i interese samog investicionog društva.

Banka je dužna da, na zahtev klijenta, pruži i detaljnije informacije o politici upravljanja sukobom interesa.

II. INFORMACIJE O FINANSIJSKIM INSTRUMENTIMA I POVEZANIM RIZICIMA

1. Definicija rizika

Rizik je potencijalno neostvarivanje očekivanog prinosa od ulaganja odnosno gubitak celokupnog ili dela uloženog kapitala (a za određene proizvode čak i potreba za dodatnim unosom kapitala). Uzroci takvog rizika su brojni, u zavisnosti od specifične strukture relevantnog proizvoda. Ti uzroci mogu biti svojstveni za proizvod, tržišta, ili izdavaoca. Budući da se rizici ne mogu uvek predvideti, ova razmatranja se ne smeju uzeti kao konačna. U svakom slučaju, investitori treba da obrate posebnu pažnju na svaki rizik koji se odnosi na kreditni rejting izdavaoca proizvoda, što uvek zavisi od konkretnog slučaja. Opis investicionih proizvoda se zasniva na najtipičnijim karakteristikama proizvoda. Odlučujući faktor je uvek specifična struktura relevantnog proizvoda. Iz tog razloga, opisi koji slede nisu zamena za temeljnu analizu specifičnog proizvoda od strane investitora.

2. Opšti investicioni rizici

Valutni rizik

Kod transakcija u stranoj valuti, prinos od ulaganja i učinak ulaganja ne zavise samo od lokalnog prinosa hartije od vrednosti na inostranom tržištu, već u velikoj meri i od kretanja deviznog kursa relevantne strane valute u odnosu na valutu investitora (npr. evro). To znači da fluktuacije deviznog kursa mogu povećati ili smanjiti prinos od ulaganja i vrednost ulaganja.

Rizik transfera

U zavisnosti od zemlje koja je u pitanju, hartije od vrednosti inostranih izdavaoca predstavljaju dodatni rizik zbog toga što političke mere ili mere za kontrolu deviznog tržišta te zemlje mogu otežati ili čak onemogućiti realizaciju ulaganja. Uz to može doći i do problema u vezi sa izvršenjem naloga. Kod transakcija u stranoj valuti, te mere mogu da ometaju slobodnu konvertibilnost valute.

Rizik zemlje

Rizik zemlje predstavlja kreditnu sposobnost date zemlje. Politički ili ekonomski rizik jedne zemlje može da ima negativne posledice za sve učesnike u poslu koji su rezidenti te zemlje.

Rizik likvidnosti

Utrživost (likvidnost) se odnosi na mogućnost kupovine ili prodaje hartije od vrednosti ili zatvaranja pozicije po aktuelnoj tržišnoj ceni u bilo kom trenutku. Smatra se da je tržište određene hartije od vrednosti usko ako prosečni prodajni nalog (u odnosu na uobičajeni obim trgovanja) dovodi do primetnih fluktuacija cena i ako se nalog uopšte ne može izvršiti ili se može izvršiti samo po znatno nižoj ceni.

Kreditni rizik

Kreditni rizik se odnosi na potencijalno neizvršenje druge strane u poslu, tj. nemogućnost jedne strane u poslu da ispuni svoje obaveze kao što su isplata dividendi, plaćanje kamate, otplata glavnice o dospelosti ili njena nemogućnost da ispuni te obaveze u punom iznosu. Takođe se zove i rizik otplate ili rizik izdavaoca. Kreditni rizik se može rangirati pomoću „rejtinga“. Rejting je skala procene koja se koristi za rangiranje kreditne sposobnosti izdavaoca. Rejting utvrđuju rejting agencije, uglavnom na osnovu kreditnog rizika i rizika zemlje. Rejting skale idu od „AAA“ (najbolji kreditni rejting) to „D“ (najgori kreditni rejting).

Kamatni rizik

Rizik da će doći do gubitka usled budućih kretanja kamatnih stopa na tržištu. Porast kamatnih stopa na tržištu će sniziti tržišnu cenu obveznice sa fiksnom kamatnom stopom, dok će pad tih kamatnih stopa dovesti do porasta tržišne cene obveznice.

Cenovni rizik

Rizik od nepovoljnih kretanja vrednosti pojedinačnih ulaganja. Kod transakcija sa uslovnim obavezama (forvard transakcije, fjučersi, prodavanje opcije, itd.) neophodno je obezbediti sredstvo obezbeđenja (zahtevanu marginu) ili dodatno podići marginu, čime se ograničava likvidnost.

Rizik od totalnog gubitka

Rizik da ulaganje u potpunosti može izgubiti svoju vrednost, npr. zato što je predviđeno kao ograničeno pravo. Totalni gubitak može da nastupi, konkretno, kada izdavalac hartije od vrednosti nije više u stanju da ispunjava svoje obaveze plaćanja (ako postane nesolventan), iz ekonomskih ili pravnih razloga.

Kupovina hartija od vrednosti na kredit

Kupovina hartija od vrednosti na kredit predstavlja povećani rizik. Uzeti kredit se mora otplatiti bez obzira na uspeh ulaganja. Osim toga, troškovi kredita smanjuju prinos.

Rizici na berzanskim tržištima, pogotovo sekundarnim tržištima (npr. Istočne Evrope, Latinske Amerike, itd.)

Ne postoji direktna linija komunikacije sa većinom berzi na sekundarnim tržištima, tj. svi nalozi se moraju izdavati telefonski. To može dovesti do grešaka ili kašnjenja. Na pojedinim sekundarnim berzanskim tržištima, načelno nije moguće izdavati limit naloge za kupovinu ili prodaju. To znači da se ne mogu izdavati limit nalozi sve dok se ne izda zahtev telefonskim putem lokalnom brokeru, što može dovesti do kašnjenja. U pojedinim slučajevima, takve limite uopšte nije moguće sprovesti. Na pojedinim berzanskim

tržištima je teško kontinuirano dobijati aktuelne cene, što otežava procenu postojeće pozicije kupca. Ako je kotacija za trgovanje na berzi obustavljena, može da se desi da više nije moguće videti te hartije od vrednosti na datoj berzi. Prelazak na drugo berzansko tržište takođe može da bude problematičan. Na pojedinim berzama sekundarnih tržišta, vreme trgovanja nikako ne odgovara zapadnoevropskim standardima. Kraće vreme trgovanja od samo tri do četiri sata dnevno može dovesti do kašnjenja u obradi ili neizvršenja naloga za hartije od vrednosti.

3. Instrumenti tržišta novca

Definicija

Instrumenti tržišta novca obuhvataju kvalifikovana ulaganja i pozajmice na tržištu novca kao što su sertifikati o depozitu, sertifikati o gotovinskom depozitu, aranžmani za emisiju globalnih zapisa, komercijalni zapisi kao i svi zapisi sa rokom dospeća do pet godina za otplatu glavnice i fiksnim kamatnim stopama za do godinu dana. Transakcije na tržištu novca takođe obuhvataju izvorne repo transakcije i ugovore.

Komponente prinosa i rizik

Prinos i rizik kao komponente instrumenata tržišta novca su u velikoj meri iste kao i te komponente obveznica/dužničkih hartija od vrednosti/zapisa. Razlika je uglavnom u pogledu rizika likvidnosti.

Rizik likvidnosti

Po pravilu, ne postoje organizovana sekundarna tržišta instrumenata tržišta novca. Shodno tome, ne postoje garancije da se ti instrumenti mogu odmah prodati. Rizik likvidnosti dobija sekundarni značaj ako izdavalac garantuje isplatu uloženog kapitala u bilo kom trenutku i ako za to ima dovoljnu kreditnu sposobnost.

Vrste instrumenata tržišta novca

Sertifikati o depozitu:

Hartije od vrednosti tržišta novca koje izdaju banke i obično dospevaju u roku od 30 do 360 dana.

Srednjeročni dužnički instrument:

Hartije od vrednosti tržišta novca koje izdaju banke i obično dospevaju u roku od pet godina.

Komercijalni zapisi:

Hartije od vrednosti tržišta novca, kratkoročni zapisi koje izdaju velike korporacije, obično dospevaju u roku do pet do 270 dana.

Blagajnički zapisi:

Hartije od vrednosti tržišta novca, kratkoročni zapisi koje izdaje Država, obično dospevaju u roku do godinu dana.

4. Obveznice

Obveznice su vrsta dužničkih hartija od vrednosti koje obvezuju emitenta na povraćaj pozajmljenih sredstava u određenom roku, kao i isplatu određene kamate na glavnice, u skladu s uslovima po kojima je obveznica emitovana. Obveznicama se trguje na organizovanim tržištima ili direktno između učesnika na tržištu.

Osim klasičnih obveznica sa unapred utvrđenom fiksnom kamatom (kuponom) i obvezom otplate celokupne glavnice o dospeću, postoje i drugi tipovi obveznica, kao što su obveznice s varijabilnom kamatom, konvertibilne obveznice, beskuponske obveznice, obveznice s ugrađenim varantima itd.

Prinos obveznice se sastoji od kamate na glavnice i razlike između kupovne i tržišne cene obveznice. Posledično, prinos na obveznicu se može utvrditi unapred samo u slučaju da se obveznica drži do dospeća. Kako bi očekivani prinos na obveznice bio uporediv, koriste se različite standardne mere prinosa obveznica izraženih kao procenat na godišnjem nivou (npr. prinos do dospeća). Ukoliko se obveznica prodaje pre dospeća njezinu cenu nije moguće unapred utvrditi, što znači da se prinos može razlikovati od prvobitno očekivanog.

- *Osnovni rizici ulaganja u obveznice*
  - Rizik promena kamatnih stopa – Svaka promena kamatnih stopa na sekundarnom tržištu utiče na promenu cene obveznice, odnosno tržišne vrednosti obveznica. Po pravilu, cene obveznica s fiksnom kuponskom kamatom padaju kada rastu zahtevane tržišne kamatne stope na obveznice sličnog dospeća, i obrnuto, može se očekivati rast vrednosti obveznice u slučaju pada zahtevanih kamatnih stopa na obveznice sa istim dospećem.
  - Kreditni rizik – rizik da emitent neće biti u mogućnosti da isplati glavnice i kamatu u rokovima definisanim prospektom o emisiji obveznica. Tržišna cena obveznice takođe može biti pod uticajem promene kreditnog rejtinga emitenta, što takođe predstavlja vrstu kreditnog rizika.
- *Ostali rizici*
  - Rizik prevremene isplate obveznica - ovaj rizik je prisutan kod obveznica koje imaju ugrađenu *call* klauzulu i povezan je sa rizikom reinvestiranja, koja daje pravo emitentu da otkupi obveznice pre dospeća. Emitent će se po pravilu odlučiti na ovaj korak u slučaju kada su tržišne kamate niže od kamate na obveznicu koje je emitovana.
  - Rizik reinvestiranja – nemogućnost ponovnog investiranja po kamati koju je nosila obveznica koja je dospela (ili višoj), odnosno koju je emitent otkupio pre dospeća.
  - Rizik likvidnosti – mogućnost prodaje obveznice na sekundarnom tržištu.
  - Valutni rizik - U slučaju ulaganja u obveznice denominovane u valuti koja nije rezidentna valuta investitora imovina ulagača se izlaže riziku promene kursa strane valute u odnosu na rezidentnu valutu, ili drugu referentnu valutu u kojoj kupac obveznica vrednuje prinos investicije.

- *Ograničenja volatilnosti cene*
Zone fluktuacija cene obveznica kojima se trguje na Beogradskoj berzi su regulisane Pravilima poslovanja Beogradske berze koja se mogu naći na zvaničnom sajtu Beogradske berze www.belex.rs
Cena obveznica kojima se trguje van organizovanog tržišta se slobodno utvrđuje bez ograničenja

5. Akcije

Akcije su vlasničke hartije od vrednosti - svaka akcija predstavlja jedinicu vlasništva u akcionarskom društvu. Najvažnija prava koje akcije donose svojim vlasnicima su pravo na srazmerno učešće u dobiti poduzeća i pravo glasa u skupštini akcionara. Prinos na ulaganje u akcije sastoji se od isplaćenih dividendi i razlike između kupovne i tržišne cene akcije – kapitalna dobit, te se ne može unapred predvideti. Dividenda je zarada kompanije koja se distribuira akcionarima. Odnos između isplaćene dividende i tržišne cene akcije naziva se prinos od dividende. Najveći deo ukupnog prinosa od ulaganja u akcije obično se ostvaruje od promene njihove tržišne cene.

- *Rizici ulaganja u akcije*
  - Tržišni rizik - akcijama se uglavnom trguje na organizovanim tržištima – berze i vanberzanska mesta trgovanja. Cenu akcija određuje odnos ponude i tražnje. Prilikom investiranja u akcije treba uzeti u obzir da takva ulaganja mogu prouzrokovati i značajne gubitke. Uopšteno, cena akcije zavisi od poslovnih rezultata određene kompanije, ali i od opšte ekonomske klime i političkih uslova. Na promenu cene akcija, a posredno sa tim i ostvarenog prinosa, utiču i mnogi subjektivni faktori poput javnog mišljenja ili očekivanja ulagača (*sentiment*).
  - Kreditni rizik - Akcionari poseduju vlasnički udeo u kompaniji akcionarskom društvu što znači da u slučaju nesolventnosti ili stečaja preduzeća njihovo ulaganje može u celosti izgubiti svoju vrednost. Vlasnici akcija, u postupku likvidacije preduzeća, imaju najniži nivo senioriteta u naplati svojih potraživanja, te je rizik gubitka uloženi sredstava za kupce akcija veći nego za kupce npr korporativnih obveznica.
  - Rizik likvidnosti – mogućnost prodaje akcija na sekundarnom tržištu.
- *Ograničenja volatilnosti cene*
Zone fluktuacija cene akcija kojima se trguje na Beogradskoj berzi su regulisane Pravilima poslovanja Beogradske berze koja se mogu naći na zvaničnom sajtu Beogradske berze www.belex.rs

6. Termimska kupoprodaja deviza

Definicija

Termimska kupoprodaja deviza je čvrsta obaveza da se kupi ili proda određeni iznos u stranoj valuti određenog datuma u budućnosti ili tokom određenog vremenskog perioda po ceni

dogovorenoj na dan zaključenja posla. Isporuka ili prijem protivvrednosti te valute se vrše sa istim datumom valute.

Prinos

Prinos (dobit/gubitak) koji ostvaruju špekulativni investitori je razlika između deviznih kurseva tokom ili po dospeću terminskog posla u skladu sa specifikacijama iz ugovora. Korišćenje valutnih forvarda u svrhe hedžinga predstavlja ograničavanje deviznog kursa tako da se sprečava povećavanje i smanjivanje troškova obezbeđene transakcije i njenog prinosa usled fluktuacija deviznog kursa.

Valutni rizik

Valutni rizik koji je svojstven za terminsku kupoprodaju deviza je, kod transakcija hedžovanja, mogućnost da kupac/prodavac može da kupi/proda stranu valutu po povoljnijem kursu pre ili po dospeću ili, kod neusklađenih pozicija, mogućnost da kupac/prodavac mora da kupi/proda valutu po manje povoljnom kursu. Eventualni gubitak može biti značajno veći od originalno ugovorene vrednosti.

Kreditni rizik

Kreditni rizik u vezi sa valutnim forvardima nastaje iz mogućnosti neizvršenja obaveza druge strane u poslu usled nesolventnosti, tj. privremene ili trajne nemogućnosti jedne strane da izvrši terminsku kupoprodaju deviza, što iziskuje izvršavanje skupljih transakcija za pokriće na tržištu.

Rizik transfera

Transfer nekih stranih valuta može biti ograničen, pogotovo usled propisa koji regulišu devizne poslove u zemlji koja izdaje tu valutu. U tom slučaju je propisno izvršenje termske kupoprodaje deviza dovedeno u pitanje.

7. Valutni svopovi**Definicija**

Transakcija u kojoj se određeni iznos u jednoj valuti zamenjuje za njegovu protivvrednost u drugoj valuti tokom određenog vremenskog perioda. Razlika u kamatnim stopama između dve valute se odražava u premiji/diskontu kursa koji se koristi za ponovnu zamenu valuta u budućnosti. Isporuka ili prijem protivvrednosti valute se vrše sa istim datumom valute.

Prinos

Prinos (dobit/gubitak) za sve koji trguju valutnim svopovima nastaje zbog pozitivnih ili negativnih kretanja razlike između kamatnih stopa i može se ostvariti izvršenjem suprotne transakcije pre dospeća valutnog svopa.

Kreditni rizik

Kreditni rizik u vezi sa valutnim svopovima nastaje usled mogućeg neizvršenja druge strane u poslu zbog nesolventnosti, tj. privremene ili trajne nemogućnosti jedne strane da obavi valutni svop, što iziskuje obavljanje skupljih transakcija za pokriće na tržištu.

Rizik transfera

Transfer nekih stranih valuta može biti ograničen, pogotovo usled propisa koji regulišu devizne poslove u zemlji koja izdaje tu valutu. U tom slučaju je propisno izvršenje valutnog svopa dovedeno u pitanje.

8. Kamatni svopovi**Definicija**

Dogovor između dve strane da razmene obaveze po osnovu kamate po različitim stopama u odnosu na pojmovnu glavnice. Po pravilu, fiksne kamatne stope se zamenjuju varijabilnim. To znači da se vrši samo razmena kamatnih tokova, bez istovremene razmene glavnice.

Prinos

Kupac kamatnog svopa (koji plaća fiksne kamatne stope) ima koristi od porasta kamatnih stopa. Prodavac kamatnog svopa (koji prima fiksne kamatne stope) ima koristi od pada kamatnih stopa. Prinos na kamatni svop se ne može utvrditi unapred.

Kamatni rizik

Kamatni rizik nastaje usled neizvesnosti budućih kretanja tržišnih kamatnih stopa. Kupac ili prodavac kamatnog svopa je izložen gubitku ako kamatne stope padnu odnosno rastu.

Kreditni rizik

Kreditni rizik koji se susreće kod kamatnih svopova nastaje usled mogućeg neizvršenja druge strane u poslu, što dovodi do gubitka pozitivnih novčanih vrednosti ili što iziskuje skuplje transakcije za pokriće na tržištu.

Posebne karakteristike kamatnih svopova

Kamatni svopovi nemaju standardizovane uslove. Pojednosti oko obrade transakcije moraju biti ugovorene unapred. Stoga je od suštinske važnosti da se pribave potpune informacije o konkretnim uslovima i odredbama kamatnih svopova, a pogotovo:

- iznos glavnice
- rok
- dogovorene kamatne stope

9. Kamatni forvard ugovori**Definicija**

Kamatni forvard ugovori se koriste za ugovaranje kamatnih stopa koje se plaćaju u određenom trenutku u budućnosti. Budući da se kamatni forvard ugovori zaključuju na međubankarskom tržištu, a ne na berzi, oni nemaju standardizovane odredbe. Za razliku od kamatnih fjučersa, forvard ugovori su investicioni proizvodi po meri u smislu iznosa glavnice, valute i kamatnog perioda.

Prinos

Kupovinom ili prodajom kamatnih forvard ugovora, investitor fiksira kamatnu stopu za određeni period. Ako je referentna stopa veća od ugovorene kamatne stope (forvard cene) na datum dospeća, kupac kamatnog forvard ugovora će biti kompenzovan za kretanje kamatnih stopa. Ako je kamatna stopa niža od ugovorene kamatne stope na datum dospeća, prodavac kamatnog forvard ugovora će dobiti kompenzaciju.

Kamatni rizik

Kamatni rizik nastaje zbog neizvesnosti budućih promena kamatnih stopa. Načelno je ovaj rizik utoliko veći što je izraženije povećanje ili smanjenje kamatnih stopa.

Kreditni rizik

Kreditni rizik kod kamatnih forvard ugovora nastaje usled mogućnosti neizvršenja druge strane, što dovodi do gubitka pozitivnih novčanih vrednosti ili što iziskuje skuplje transakcije za pokriće po nepovoljnijim cenama na tržištu.

Posebne karakteristike kamatnih forvard ugovora

Kamatni forvard ugovori nemaju standardizovane uslove, već su to investicioni proizvodi po meri. Stoga je od suštinske važnosti da se pribave potpune informacije o konkretnim uslovima i odredbama iz ugovora, tačnije:

- iznos glavnice
- rok
- ugovorene kamatne stope.

10. Kamatni fjučersi**Definicija**

Kamatni fjučersi su berzanski terminski ugovori za kratkoročne investicije, instrumente tržišta novca ili tržišta kapitala, koji su standardizovani u pogledu ročnosti i cenovnog inkrementa. Shodno tome, prinos na takve investicije (kamatna stopa ili cena) može biti unapred utvrđen. I kod kamatnih fjučersa se preuzimaju bezuslovne obaveze, koje se moraju ispuniti kada se materijalizuje dole navedeni rizik bez obzira kako se razvija fjučers.

Prinos

Dobitak ili gubici koje ostvaruju špekulativni korisnici kamatnih fjučersa nastaju usled razlika u kamatnim stopama ili ceni na kraju budućeg perioda u skladu sa uslovima ugovora. Korišćenje kamatnih fjučersa za potrebe hedžinga smanjuje finansijski rizik postojećih ili budućih pozicija.

Kamatni rizik

Vrednost kamatnog fjučersa zavisi prvenstveno od trenda prinosa referentnog instrumenta. Izloženost kupca je stoga uporediva sa izloženošću imaoa referentnog instrumenta. Rizik nastaje usled neizvesnosti budućih kretanja kamatnih stopa na tržištu. Kamatni rizik sa kojim se suočava kupac ili prodavac fjučersa je obaveza da se dodatno poveća margina ili da se okonča posao po dospeću, ako kamatne stope rastu ili padaju. Načelno je ovaj rizik utoliko veći što je izraženiji porast ili pad važećih kamatnih stopa. Posledični eventualni gubitak može biti mnogo puta veći od originalno uloženog kapitala (početne margine).

Rizik likvidnosti

Na nekim tržištima, zatvaranje pozicije fjučersa (prodaja/otkup ugovora) može dovesti do ekstremno nepovoljnih kretanja cena bilo u slučaju prekomerne ponude ili prekomerne potražnje.

11. Međualutni svopovi**Definicija**

Međualutni svop je zamena različito definisanih kamatnih stopa u različitim valutama na fiksni nominalni iznos između dve ugovorne strane. To je načelno zamena fiksnih kamatnih stopa u dve različite valute. Obe kamate se mogu plaćati i po varijabilnim kamatnim stopama. Tok plaćanja se odvija u različitim valutama na osnovu istog iznosa glavnice, koji se utvrđuje na osnovu važeće spot stope na datum trgovanja. Osim razmene ili potražne kamate ili dugovne kamate, vrši se i zamena glavnice i na početku aranžmana (početna zamena) i na kraju aranžmana (konačna zamena). U zavisnosti od potrebe individualnog partnera u trgovanju, može se izostaviti početna zamena.

Prinos

Prinos od međualutnog svopa se ne može utvrditi unapred. U slučaju pozitivnih trendova deviznog kursa i razlike između kamatnih stopa, može se ostvariti kapitalna dobit od prevremene likvidacije međualutnog svopa. Ako je međualutni svop zaključen u cilju unapređenja razlike kamatnih stopa, može se ostvariti dobit od nižih kamatnih stopa u drugoj valuti. Ta dobit se međutim može neutralizovati kursnim gubicima. Ako se odnos između valuta razvije na pozitivan način, dobit se može još više uvećati.

Kamatni rizik

Kamatni rizik nastaje iz neizvesnosti budućeg kretanja tržišnog nivoa kamatnih stopa. Kupac ili prodavac međualutnog svopa je izložen riziku od gubitka ako se uveća ili smanji tržišni nivo kamate.

Valutni rizik

Valutni rizik nastaje usled neizvesnosti budućeg kretanja deviznog kursa relevantnih valuta. Kod međualutnog svopa sa konačnom zamenom, naročito je važno napomenuti da valutni rizik postoji ne samo u slučaju neizvršenja ugovornog partnera veći i tokom vremena trajanja svopa.

Kreditni rizik

Kreditni rizik kod kupovine ili prodaje međualutnog svopa je opasnost da će neizvršenje transakcije od strane partnera u poslu dovesti do obaveze da se obezbedi dodatno pokriće.

Posebni uslovi i odredbe za međualutne svopove

Međualutni svopovi nisu standardizovani. To su proizvodi po meri. Stoga je posebno važno da se pribave precizne informacije o njima, a pogotovo u pogledu:

- nominalnog iznosa
- roka
- definicije kamatne stope
- definicije valute
- definicije deviznog kursa

- prvobitne zamene (da ili ne?)

12. Robni svopovi

Robni svop je dogovor koji obuhvata zamenu niza plaćanja cene robe („fiksno iznosa“) sa plaćanjem varijabilne cene robe („tržišne cene“) što dovodi isključivo do gotovinskog poravnanja („iznos poravnanja“). Kupac robnog svopa stiče pravo da mu bude isplaćen iznos poravnanja ako tržišna cena poraste iznad fiksnog iznosa. Nasuprot tome, kupac robnog svopa je dužan da plati iznos poravnanja ako tržišna cena padne ispod fiksnog iznosa. Kupac robnog svopa stiče pravo da mu se isplati iznos poravnanja ako tržišna cena padne ispod fiksnog iznosa. Nasuprot tome, prodavac robnog svopa je dužan da plati iznos poravnanja ako tržišna cena poraste iznad fiksnog iznosa. Oba toka plaćanja (fiksni/varijabilni) su u istoj valuti i zasnivaju se na istom nominalnom iznosu. Budući da je priroda fiksne strane svopa da bude reper, varijabilna strana je vezana za cenu trgovanja relevantne robe koja se kotira na berzi ili koja je na drugi način objavljena na robnom terminskom tržištu na relevantni fiksirani datum ili za indeks cene robe.

Rizik robnih svopova i robnih opcija uz gotovinsko poravnanje

Ako trend ne ispuni Vaša očekivanja, moraćete da platite razliku između referentne cene u vreme potpisivanja ugovora i aktuelne tržišne cene kada transakcija dospe za plaćanje. Ta razlika predstavlja gubitak. Maksimalni iznos gubitka se ne može utvrditi unapred. Može i da premaši vrednost obezbeđenja.

Fluktuacije cena

Iznos obaveze plaćanja koja nastaje po osnovu robnih terminskih transakcija se utvrđuje kroz cenu određene robe na terminskom tržištu. Na robnim terminskim tržištima su moguće značajne fluktuacije cena. Mnogi faktori koji se tiču robne ponude i potražnje mogu da utiču na cene. Nije lako predvideti ili dati prognozu tih cenovnih faktora. Cene mogu da budu pod znatnim uticajem neočekivanih događaja, kao što su prirodne katastrofe, bolesti, epidemije ili naredbe državnih organa vlasti, kao i nepredvidivih razvoja događaja, kao što su vremenske prilike, varijacije žetve ili rizik prevoza i skladištenja.

Valutni rizik

Cene robe se često kotiraju u stranoj valuti. Takođe ćete biti izloženi valutnom tržišnom riziku ako zaključite robnu transakciju gde je vaša obaveza ili pravo na protiv činjenje denominovano u stranoj valuti ili stranoj obračunskoj jedinici ili je na taj način denominovana vrednost predmeta ugovora.

Likvidacija/Likvidnost

Robno terminska tržišta su načelno uža od finansijskih terminskih tržišta te time mogu biti i manje likvidna. Možete biti u potpunosti ili delimično sprečeni da likvidirate robnu terminsku poziciju u željenom trenutku zbog nedovoljne likvidnosti tržišta. Nadalje, marža između kupovnog i prodajnog kursa iz ugovora može da bude relativno velika. Može biti teško ili čak nemoguće da se

likvidira pozicije pod određenim tržišnim uslovima. Većina robnih terminskih berzi imaju na primer ovlašćenja da utvrde limite za fluktuacije cena. Ti limiti zabranjuju prodajne i kupovne kurseve van određenih limita tokom određenog perioda. To može da oteža ili onemogući likvidaciju određenih pozicija.

Limit nalozi/Stop nalozi

Limit nalozi ili Nalozi za sprečavanje gubitka su instrukcije koje ograničavaju gubitke iz trgovanja u slučaju određenih kretanja na tržištu. Iako su takve mogućnosti ograničavanja rizika dozvoljene na većini robnih terminskih tržišta, Limit nalozi ili Nalozi za sprečavanje gubitka se načelno ne mogu utvrditi za robu kojom se trguje van berze.

13. Terminska i promptna tržišta

Naročito je važno razumeti odnos između terminskih ugovorenih cena i promptnih tržišnih cena. Iako tržišne sile mogu da izjednače razlike između terminskih ugovornih cena i promptnih ugovornih cena date robe u toj meri da na datum isporuke praktično nema razlike u ceni, niz drugih tržišnih faktora, kao što su ponuda i potražnja, mogu ipak dovesti do razlike između ugovorene cene i promptne tržišne cene date robe.

III. INFORMACIJE U VEZI SA ZAŠTITOM FINANSIJSKIH INSTRUMENTATA I NOVČANIH SREDTAVA KLIJENATA

1. Novčana sredstva klijenta

Novčana sredstva klijenata uplaćena sa svrhom kupovine i prodaje finansijskih instrumenata mogu se držati na računu klijenta kod UniCredit Bank Srbija a.d. koji je otvoren i vodi se kao poseban namenski račun, u skladu s propisima o platnom prometu, ili na računu bilo koje poslovne banke koja je član Centralnog registra.

Sva novčana sredstva klijenata deponovana u UniCredit Bank Srbija a.d. drže se na računu ili računima koji se razlikuju od računa koji se koriste za držanje novčanih sredstava UniCredit Bank Srbija a.d.

Sredstva na novčanom računu klijenata ne mogu se koristiti za plaćanje obaveza investicionog društva ili te kreditne institucije.

Sredstva sa novčanog računa klijenta:

- Koriste se samo za plaćanje obaveza u vezi sa investicionim uslugama koje UniCredit Bank Srbija a.d. obavlja za klijenta;
- ne koriste za plaćanje obaveza drugog klijenta;
- ne koriste za plaćanje obaveza investicionog društva.

U slučaju ulaganja u finansijske instrumente u inostranstvu, ukoliko UniCredit Bank Srbija a.d. novac klijenata deponuje kod banke u inostranstvu dužna je da prilikom izbora banke kod

koje deponuje sredstva klijenta vodi računa o istim uslovima kao i prilikom izbora stranog depozitara finansijskih instrumenata.

2. Finansijski instrumenti klijenata

Finansijski instrumenti kupljeni na regulisanom tržištu i multilateralnoj trgovačkoj platformi, odnosno na OTC tržištu u Republici Srbiji deponovani su kod Centralnog registra, depoa i kliringa hartija od vrednosti (CRHOV) koji, u skladu s odredbama Zakona o tržištu kapitala i Pravilima poslovanja CRHOV, izvršava kliring i saldiranje transakcija hartijama od vrednosti izvršenih na regulisanom, MTP, odnosno na OTC tržištu u Republici Srbiji, te vodi račune dematerijalizovanih hartija od vrednosti na kojima se drže kupljeni finansijski instrumenti klijenata.

Račun finansijskih instrumenata UniCredit Bank Srbija a.d. kod Centralnog registra vodi odvojeno od finansijskih instrumenata njenih klijenata.

UniCredit Bank Srbija a.d. je dužna da finansijske instrumente sa računa klijenta koristi samo na osnovu naloga klijenta, i ne sme da:

- zalaže ili otuđuje finansijske instrumente u vlasništvu klijenta bez njegovog prethodnog pismenog ovlašćenja;
- kupuje, prodaje ili pozajmljuje finansijske instrumente po osnovu ugovora o upravljanju finansijskim instrumentima isključivo radi naplate provizije ili druge naknade;
- koristi finansijske instrumente klijenta za plaćanje svojih obaveza, kao i obaveza drugih klijenata.

Finansijski instrumenti klijenata ne mogu se uključiti u likvidacionu ili stečajnu masu, niti koristiti za plaćanje obaveza UniCredit Bank Srbija a.d.

U slučaju ulaganja u finansijske instrumente u inostranstvu, finansijski instrumenti se vode na zbirnom računu UniCredit Bank Srbija a.d. kod inostranog depozitara. Pri izboru inostranog depozitara na čijim će računima držati finansijske instrumente svojih klijenata, UniCredit Bank Srbija a.d. vodi računa o stručnosti i tržišnom ugledu depozitara, da depozitar podleže propisima koji u toj državi regulišu čuvanje finansijskih instrumenata za račun drugog lica i periodično preispituje izbor depozitara i dogovorene aranžmane za držanje i čuvanje finansijskih instrumenata klijenta.

Izuzetno, UniCredit Bank Srbija a.d. može da deponuje finansijske instrumente klijenta kod depozitara u zemlji u kojoj držanje i čuvanje finansijskih instrumenata za račun drugog lica nisu posebno regulisani, samo ukoliko priroda finansijskog instrumenta ili investicione usluge povezane sa navedenim instrumentom zahteva deponovanje kod depozitara u toj državi i ukoliko profesionalni klijent pisanim putem zahteva deponovanje svojih finansijskih instrumenata kod depozitara u toj državi.

Prilikom deponovanja imovine kod inostranog depozitara, UniCredit Bank Srbija a.d. vodi računa da se finansijski instrumenti i novčana sredstva drže na način kojim se obezbeđuje da su odvojena od imovine inostranog depozitara ili UniCredit Bank Srbija a.d., da ne ulaze u njihovu stečajnu ili likvidacionu masu ili da mogu biti predmet izvršenja u vezi naplate potraživanja prema inostranom depozitaru ili UniCredit Bank Srbija a.d.

UniCredit Bank Srbija a.d. će upotrebiti dužnu pažnju da imovina klijenata kod treće strane bude deponovana na navedeni način, ali ne može preuzeti odgovornost ukoliko takav stepen zaštite nije moguće postići s obzirom na zakonske uslove i tržišnu praksu druge države i u tom slučaju će upozoriti klijenta na rizike koji mogu prosteći iz toga, a klijent će preuzeti rizike držanja finansijskih instrumenata i novčanih sredstava na tržištima koja ne pružaju dovoljnu zaštitu ukoliko se pismeno saglasi sa deponovanjem imovine pod takvim uslovima.

Rizik koji može proizaći iz držanja finansijskih instrumenata na zbirnom računu, UniCredit Bank Srbija a.d. umanjuje redovnim ažuriranjem evidencije imovine klijenata, plaćanja i prometa po novčanim računima, prometa i stanja po računima finansijskih instrumenata. Takođe, unutar svoje organizacije UniCredit Bank Srbija a.d. primjenjuje mere interne kontrole kako bi se izbegao svaki rizik od neadekvatnog evidentiranja finansijskih instrumenata klijenata.

IV. PODACI O TROŠKOVIMA I NAKNADAMA

Svi podaci o troškovima i naknadama nalaze se u dokumentu “Pravilnik o tarifi brokersko-dilerskog odeljenja UniCredit Bank Srbija a.d.” koji je dostupan klijentima i potencijalnim klijentima na zvaničnom sajtu UniCredit Bank Srbija a.d. - www.unicreditbank.rs

Tarifnikom UniCredit Bank Srbija a.d. nisu obuhvaćeni troškovi po osnovu provizija trećih strana (brokera u inostranstvu, organizatora tržišta, centralnog registara, troškova saldiranja i konverzije valuta za relevantno tržište i sl.), uključujući poreze ili druga plaćanja, koji mogu nastati za klijenta, a koji nisu plativi ili nisu nametnuti od strane Ovlašćene banke.